

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

**w Szkole Podstawowej
w Łączkach Kucharskich**

Łączki Kucharskie, wrzesień 2023 rok

I. Podstawa prawna

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego;
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.);
- Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017.1591 z dnia 25 sierpnia 2017 r.).

II. Ogólna charakterystyka Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego umożliwia uczniowi zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno – zawodowej.

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu i dalszego kierunku kształcenia. System określa rolę, zadania i metody oraz formy pracy zawodoznawczej szkolnego doradcy zawodowego oraz nauczycieli w ramach rocznego planu działania i jest włączony do statutu szkoły.

Aktualny rynek pracy stawia coraz wyższe wymagania młodzieży w zatrudnieniu, dlatego też realizacja *Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ)* w szkole jest tak istotna we właściwym przygotowaniu uczniów do racjonalnych decyzji edukacyjno – zawodowych. To właśnie tutaj, przyszły absolwent dokonuje najważniejszych wyborów w zakresie wyboru dalszej drogi edukacyjno – zawodowej.

Realizatorami doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej w Łączkach Kucharskich są:

- *dyrektor szkoły* – dopuszcza program do użytku po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej;
- *szkolny koordynator doradztwa zawodowego* – czuwa nad sprawnym przebiegiem realizacji programu nauczania;

- *pedagog szkolny* – wspiera wychowawców w realizacji programu nauczania, udziela wsparcia indywidualnego w sytuacjach tego wymagających, prowadzi zajęcia grupowe z uczniami;
- *wychowawcy* – wspierają uczniów w poszerzaniu wiedzy na temat oferty edukacyjnej oraz rozwijają zainteresowania i talenty uczniów pomocne przy wyborze kierunku drogi zawodowej;
- *pozostali nauczyciele* – dbają o poszerzanie wiedzy dotyczącej zawodów oraz predyspozycji uczniów zgodnie z uczonym przedmiotem.

Szkolny Koordynator Doradztwa Zawodowego kieruje całością działań z zakresu orientacji i doradztwa zawodowego w szkole. Organizuje i udziela pomocy uczniom w zakresie poznawania różnych zawodów, samopoznania własnych predyspozycji zawodowych – zainteresowań, uzdolnień, samooceny własnych działań i silnych cech osobowości, poznania przeciwwskazań zdrowotnych do wyboru zawodu i szkoły itp. – oraz ścieżek kształcenia ponadpodstawowego i rynku pracy. Zarówno uczeń jak i rodzic mogą zawsze skorzystać z profesjonalnej pomocy doradczej na terenie macierzystej placówki bądź w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki intelektualne, emocjonalne i zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia rodziny oraz wpływ środowiska,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka,
- prowadzona jest indywidualna i grupowa praca z uczniami, rodzicami i nauczycielami (radą pedagogiczną),
- działania zawodoznawcze są planowane i systematycznie realizowane według harmonogramu pracy szkoły,
- uczniowie wraz z nauczycielem informatyki są włączani do tworzenia bazy informacyjnej w szkole.

Program WSDZ obejmuje następujące obszary działania – pracę z:

- nauczycielami,
- uczniami (klasą),
- rodzicami.

WSDZ w ramach pracy z nauczycielami (Radą Pedagogiczną) obejmuje:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły,
- określenie priorytetów w zakresie tworzenia szkolnej bazy środków informacyjno – dydaktycznych z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego,
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli przyszłego pracownika,
- prowadzenie zróżnicowanych metod aktywnego poznawania zawodów, osobowości i kierunków kształcenia oraz rynku pracy,
- integrację społeczną młodzieży wiejskiej z miejską oraz kształtowanie właściwych stosunków interpersonalnych w środowisku szkolnym,
- zapoznavanie się z zawodami przyszłości na rynku krajowym i unijnym,
- usytuowanie blisko ucznia profesjonalnej pomocy doradczej zgodnie ze standardami Unii Europejskiej,
- włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji zawodowej m.in.: poradni psychologiczno-pedagogicznych (PPP), urzędów pracy (PUP), Ochotniczych Hufców Pracy (OHP), poradni medycyny pracy (PMP) i innych.

WSDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- poznawanie różnych zawodów,
- poznawanie własnej osobowości,
- poznawanie swoich mocnych stron w różnych obszarach,
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do specyfiki wybieranych zawodów,
- konfrontowanie własnej samooceny z wymaganiami szkół i zawodów, poznawanie struktury i warunków przyjęć do szkół ponadpodstawowych,

- pomoc w planowaniu kariery edukacyjno – zawodowej (oraz Indywidualnego Planu Działania – IPD),
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy,
- przygotowywanie się do procesów orientacji, mobilności oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, ograniczenia zdrowotne itp.,
- indywidualną pracę z osobami niezdecydowanymi, posiadającymi przeciwwskazania zdrowotne w podejmowaniu decyzji edukacyjno – zawodowych oraz mającymi problemy osobiste,
- grupowe zajęcia aktywizujące prawidłowy wybór zawodu i szkoły (np. warsztaty, treningi),
- wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie poza oświatowym,
- kształtowanie umiejętności świadomego i realistycznego wyboru i poszukiwania pracy.

WSDZ w ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- zajęcia służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci (np. warsztaty, mediacje, prelekcje),
- włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań zawodoznawczych szkoły,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadpodstawowego,
- indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.,
- gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno - zawodowych w regionie,
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy.

Cele programu WSDZ:

- 1) Aktywizowanie i podnoszenie kompetencji nauczycieli do prowadzenia orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
- 2) Rozwijanie aktywności poznawczej uczniów w kierunku właściwej samooceny swoich możliwości psychofizycznych;
- 3) Poznawanie przez młodzież własnej osobowości w określaniu przydatności zawodowej;
- 4) Przygotowanie uczniów do konstruowania realistycznych planów kariery edukacyjno – zawodowej;
- 5) Kształtowanie świadomych decyzji w wyborze zawodu i szkoły;
- 6) Aktywizowanie uczniów do poznawania różnych grup zawodowych;
- 7) Inspirowanie młodzieży do poznawania kierunków kształcenia i wymagań edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych;
- 8) Rozwijanie umiejętności pracy zespołowej, przełamywanie barier środowiskowych (miasto – wieś) oraz kształtowanie właściwych relacji społecznych;
- 9) Poznawanie rynku pracy oraz zjawisk preorientacji, mobilności zawodowej i bezrobocia;
- 10) Poznawanie zawodów przyszłości w kraju i w Unii Europejskiej;
- 11) Zapoznanie rodziców z problematyką rozwoju zawodowego dziecka;
- 12) Aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru zawodu i właściwej szkoły ponadpodstawowej;
- 13) Włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
- 14) Prowadzenie indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego na terenie szkoły;
- 15) Prowadzenie diagnozy środowiska szkół ponadpodstawowych (ranking) i dostosowanie ofert edukacyjnych do potrzeb uczniów oraz do zmian na rynku pracy;
- 16) Zorganizowanie SzOK-u dla społeczności uczniowskiej.

III. Zadania wynikające z celów programu

1. Harmonogram pracy Szkoły Podstawowej w Łączkach Kucharskich.

2. Czynniki prawidłowego wyboru zawodu.

- *MODUŁ I* – klasa „0” i I – III – „Uczeń poznaje siebie”.
- *MODUŁ II* – klasa IV – VI – „Uczeń poznaje różne zawody”.
- *MODUŁ III* – klasa VII – VIII – „Kim będę? – Uczeń poznaje ścieżki dalszego kształcenia i rynek pracy”

3. Przewidywane efekty podejmowanych działań.

Ad 1. Harmonogram pracy Szkoły Podstawowej w Łączkach Kucharskich

Lp.	Zadania	Realizujący	Terminy	Uwagi
1.	Stworzenie i prowadzenie szkolnej tablicy zawodoznawczej.	Szkolny koordynator doradztwa zawodowego	Cały rok szkolny	Współpraca z PPP, PUP w Ropczycach.
2.	Zorganizowanie zajęć warsztatowych z zakresu predyspozycji zawodowych dla uczniów klas VIII-ych	Pedagog szkolny, Doradca zawodowy	I semestr 2023/24	Współpraca z PPP w Ropczycach.
3.	Przeprowadzenie Dnia Kariery Zawodowej w klasach IV – VIII pt. "Moja droga do kariery".	Doradca zawodowy, pedagog szkolny, wychowawcy	Marzec/kwiecień 2024 r.	Spotkanie z absolwentami szkoły, którzy osiągnęli sukces zawodowy.
4.	Przeprowadzenie lekcji wychowawczych (zawodoznawczych) w klasach I – VIII wg. modułów.	Wychowawcy klas	Cały rok szkolny	Propozycje tematyczne dla wychowawców w poszczególnych modułach.
5.	Omówienie dokumentacji i kryteriów przyjęcia uczniów klas VIII do szkół ponadpodstawowych	Wychowawcy klas VIII	Marzec/kwiecień 2024r.	Kontakt ze szkołami ponadpodstawowymi.
6.	Zorganizowanie wycieczki klas VIII na Dni Otwarte w szkołach ponadpodstawowych w Ropczycach/Dębicy.	Pedagog szkolny, wychowawcy klas VIII	Dostosowanie do terminu szkoły ponadpodstawowej	Brak uwag.
7.	Sprawozdanie z planowanych i zrealizowanych zadań z zakresu WSDZ.	Szkolny Koordynator Doradztwa Zawodowego	Po I i II semestrze	Omówienie podczas Rady Pedagogicznej.

Ad. 2 Czynniki prawidłowego wyboru zawodu

Moduł I (klasa „0” i I – III SP)

„Uczeń poznaje siebie”

Lp.	Treści programowe	Uwagi do realizacji
1.	Poznajemy siebie, swoje uzdolnienia i zainteresowania; mówimy, co lubimy robić; określamy, co robimy dobrze, jakie mamy zainteresowania, podajemy przykłady różnych zainteresowań.	Zajęcia z pedagogiem szkolnym, wychowawcą klasy.
2.	Moja samoocena; analiza mocnych i słabych stron.	Zajęcia z pedagogiem szkolnym, szkolnym koordynatorem doradztwa zawodowego.
3.	Odgrywanie różnych ról zawodowych w zabawie; poznawanie nazw i omawianie zawodów wykonywanych przez osoby w najbliższym otoczeniu, identyfikowanie i opisywanie czynności zawodowych wykonywanych przez te osoby;	Zajęcia z wychowawcą klasy.
4.	Wskazywanie zawodów zaangażowanych w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, np. wyjście na zakupy, do kina, na pocztę itp.	Zajęcia z wychowawcą klasy.
5.	Podejmowanie prób posługiwania się bądź posługiwanie się narzędziami i przyborami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.	Zajęcia z wychowawcą klasy.
6.	Moje wartości i cele życiowe (określenie, co jest dla mnie ważne).	Zajęcia z pedagogiem szkolnym, wychowawcą klasy.
7.	Moje plany edukacyjno – zawodowe (gry i zabawy, opowiadanie, kim chciałoby się zostać w przyszłości).	Zajęcia z pedagogiem szkolnym, wychowawcą klasy.
8.	Prawa i obowiązki w demokratycznym państwie (np. co to znaczy być asertywnym i kreatywnym w życiu zawodowym).	Zajęcia z wychowawcą klasy.
9.	Czego lubię się uczyć?, jakie są źródła wiedzy i jak z nich korzystamy; uzasadnienie potrzeby uczenia się i zdobywania nowych umiejętności.	Zajęcia z wychowawcą klasy.

10.	Rozpoznawanie i rozwijanie zdolności plastycznych oraz umiejętności planowania architektonicznego (edytory graficzne – tworzenie i drukowanie prac).	Zajęcia z wychowawcą klasy.
11.	Pobudzanie i rozwijanie wyobraźni twórczej – artystycznej.	Zajęcia z wychowawcą klasy.
12.	Usprawnianie spostrzegania, koncentracji uwagi, pamięci oraz rozwijanie zdolności matematycznych (rozwiązywanie zadań problemowych).	Zajęcia z wychowawcą klasy.

Moduł II (klasy IV - VI SP)

„Uczeń poznaje różne zawody”

Lp.	Treści programowe	Uwagi do realizacji
1.	Poznawanie własnych zasobów: określenie swoich zainteresowań oraz kompetencji oraz prezentowanie swoich zainteresowań i uzdolnień wobec innych osób (również na forum szkoły).	Zajęcia z wychowawcami klas.
2.	Moja samoocena: analiza mocnych i słabych stron.	Zajęcia z wychowawcami klas.
3.	Poznajemy swoją osobowość – temperament (wpływ predyspozycji psychofizycznych na wybór zawodu, testy, gry i zabawy).	Zajęcia z pedagogiem szkolnym, wychowawcą klasy.
4.	Praca w życiu człowieka i jej znaczenie (rola pracy w życiu człowieka, określenie własnej postawy wobec pracy w szkole i w domu).	Zajęcia z wychowawcami klas.
5.	Poznajemy zawody (zawody przyszłości – prezentacje multimedialne, informacje z Internetu lub spotkania z przedstawicielami firm, ludźmi sukcesu).	Zajęcia z wychowawcami klas, spotkania z doradcą zawodowym, przedstawicielami różnych zawodów.
6.	Rola pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.	Współpraca z przedstawicielami banków; zajęcia z przedsiębiorczości.
7.	Co to znaczy dobrze i źle wybrany zawód? (poznanie kryteriów właściwego wyboru zawodu – określenie pozytywów i negatywów zawodowych; czynniki wpływające na wybory zawodowe).	Zajęcia z wychowawcami klas, doradcą zawodowym/psychologiem.

8.	Moja przyszłość zawodowa (poznanie różnych grup zawodowych, klasyfikacja zawodów, ich opisy i specjalności, gazetka zawodoznawcza „Świat zawodów”).	Zajęcia z wychowawcami klas, pedagogiem szkolnym.
9.	Przedmioty szkolne, których lubię się uczyć; omówienie sposobów nauki; pozyskiwanie informacji i korzystanie z różnych źródeł wiedzy.	Zajęcia z wychowawcami klas.
10.	Podjęcie samodzielnych decyzji i ich wpływ na realizację postawionych sobie celów.	Zajęcia z wychowawcami klas.
11.	Gospodarowanie czasem, umiejętności dobrego zarządzania własnym czasem.	Zajęcia z wychowawcami klas, pedagogiem szkolnym.

Moduł III (klasy VII-VIII SP)

„Kim będę? – Uczeń poznaje ścieżki kształcenia po szkole podstawowej i rynek pracy”

Lp.	Treści programowe	Uwagi do realizacji
1.	Wpływ stanu zdrowia na możliwość wykonywania poszczególnych zawodów.	Zajęcia z wychowawcami klas, nauczycielami przedmiotów.
2.	Poznajemy własne zasoby: zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, predyspozycje zawodowe. Kompetencje twarde i kompetencje miękkie.	Zajęcia z wychowawcami, pedagogiem, nauczycielami przedmiotów.
3.	Mój rozwój zawodowy (tworzenie ścieżki kariery zawodowej).	Zajęcia z doradcą zawodowym, pedagogiem szkolnym.
4.	Samoocena jako podstawa umiejętności rozpoznawania własnych atutów i ograniczeń (autoprezentacja, analiza SWOT, testy).	Zajęcia z wychowawcami klas, doradcą zawodowym/psychologiem, pedagogiem szkolnym i inne zajęcia edukacyjne.
5.	Moje wartości i cele życiowe (aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju).	Zajęcia z wychowawcami, nauczycielami przedmiotów.
6.	Człowiek i jego potrzeby.	Zajęcia z wychowawcami klas, pedagogiem szkolnym.

7.	Spotkania zawodowe (spotkania z przedstawicielami różnych grup zawodów).	Spotkanie z przedstawicielami zawodów.
8.	Poznajemy różne zawody (wyszukiwanie i analizowanie informacji nt. zawodów, charakterystyka, kwalifikacje oraz możliwość ich uzyskania).	Zajęcia z wychowawcami klas, pedagogiem szkolnym, nauczycielami przedmiotów.
9.	Poznajemy programy rynku pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, kluby pracy, biura karier, szkolenia, Mobilne Centra Karier i Informacji Zawodowej).	Zajęcia z doradcą zawodowym, kontakt z PUP w Ropczycach.
10.	Lokalny i krajowy rynek pracy (dokumentacja obowiązująca podczas ubiegania się o pracę – pisanie CV i listów motywacyjnych, rozmowa kwalifikacyjna).	Zajęcia z doradcą zawodowym, zajęcia z j. polskiego, WOS.
11.	Sztuka autoprezentacji - osiągnięcie sukcesów zawodowych, mowa ciała.	Zajęcia z wychowawcami klas, nauczycielami przedmiotów, przedstawicielami samorządowymi.
12.	Oferta edukacyjna dla absolwenta szkoły ponadpodstawowej (system edukacji, kryteria rekrutacyjne, preferencje dla niektórych kandydatów).	Zajęcia z wychowawcami klas, spotkania z doradcą zawodowym, szkolnym koordynatorem doradztwa zawodowego.
13.	System poradnictwa zawodowego (działalność Urzędu Pracy i firm pośrednictwa pracy, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Poradni Medycyny Pracy, zapoznanie się z informatorem o szkolnictwie ponadpodstawowym).	Zajęcia z wychowawcami klas, doradcą zawodowym, przedstawicielem PUP i innych instytucji.
14.	Mobilność zawodowa jako zjawisko cywilizacyjne (rynek pracy – problem bezrobocia, przyczyny i skutki, sposoby rozwiązywania problemów).	Zajęcia z doradcą zawodowym, spotkania z pracownikami PUP, Mobilnym Centrum Kariery.
15.	Gospodarka rynkowa (uświadomienie konieczności stałej aktywności zawodowej i tworzenie poprawnych relacji międzyludzkich w miejscu nauki i pracy).	Zajęcia z wychowawcą klasy, spotkania z doradcą zawodowym, nauczyciele innych przedmiotów (np. WOS-u).
16.	Zawody przyszłości (prezentacje, poszukiwania w Internecie).	Zajęcia z wychowawcami klas, doradcą zawodowym, inne zajęcia edukacyjne np. informatyka.

17.	Wycieczki zawodoznawcze.	Zajęcia z wychowawcami klas; współpraca z lokalnymi firmami, instytucjami, producentami itp.
18.	Mój wybór – moja przyszłość (planujemy swoją ścieżkę edukacyjno – zawodową).	Zajęcia z wychowawcami klas, doradcą zawodowym, pedagogiem szkolnym.

Ad. 3 Przewidywane efekty podejmowanych działań

Realizacja założonego programu działań z zakresu WSDZ umożliwi dzieciom i młodzieży osiągnięcie znaczących efektów edukacyjnych w prawidłowym wyborze kierunku dalszego kształcenia i drogi zawodowej. Następstwem realizacji tego programu jest również pomoc rodzinie w wypełnianiu przez nią podstawowych obowiązków społecznych, czyli

w wychowaniu i kształtowaniu określonych postaw i zachowań, w szczególności związanych z właściwym planowaniem kariery edukacyjno – zawodowej ich dzieci.

W związku z powyższym, absolwent Szkoły Podstawowej w Łączkach Kucharskich będzie umiał określić (opisać):

- Różne zawody (siebie w relacji zawodowej, swój zawód w grupie zawodowej, charakterystykę swojego zawodu i pokrewnych zawodów oraz źródła informacji o zawodach),
- Swoją osobowość (szczególnie w zakresie silnych cech, na których będzie mógł oprzeć swoją przyszłość, a jednocześnie dokonać właściwej samooceny własnych możliwości psychofizycznych celem podjęcia prawidłowej decyzji zawodowej),
- Ścieżki kształcenia i rynek pracy (program edukacyjny w wybranej szkole, możliwości ustawicznego kształcenia się oraz regionalny i ogólnopolski rynek pracy – na tej podstawie racjonalnie i trafnie zaplanuje swoją karierę edukacyjno – zawodową),
- Poziom zdobytej wiedzy i sprawności w aktywnym i samodzielnym rozwiązywaniu sytuacji edukacyjno – zawodowych,
- Wartość gromadzonych i przekazywanych informacji zawodoznawczych przez szkolnego doradcę zawodowego,

- Rolę i znaczenie profesjonalnej pomocy doradcy zawodowego w ramach bliskiego kontaktu interpersonalnego na terenie macierzystej szkoły.

Efektom końcowym realizacji programu jest przygotowanie ucznia do podejmowania trafnych decyzji w zakresie wyboru szkoły ponadpodstawowej oraz przygotowanie absolwenta do ukształtowania orientacji zawodowej, umożliwiającej mu aktywne funkcjonowanie na krajowym i unijnym rynku pracy.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej we wrześniu 2023 roku.

Opracowanie

Wychowawcy klas 0-VIII
Szkolny Koordynator WSDZ